

CUPRINS

Cuvânt-înainte	9
Duminica Vameșului și a Fariseului, a XXXIII-a după Rusalii (<i>Luca</i> 18, 10-14)	17
Duminica Întoarcerii Fiului risipitor, a XXXIV-a după Rusalii (<i>Luca</i> 15, 11-32)	24
Duminica Înfricoșătoarei Judecăți, a Lăsatului sec de carne (<i>Matei</i> 25, 31-46)	31
Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, a Lăsatului sec de brânză (<i>Matei</i> 6, 14-21)	38
Duminica I din Postul Sfințelor Paști, a Ortodoxiei (<i>Ioan</i> 1, 43-51).....	46
Duminica a II-a din Postul Sfințelor Paști, a Sfântului Grigorie Palama (<i>Marcu</i> 2, 1-12)	53
Duminica a III-a din Postul Sfințelor Paști, a Sfintei Cruci (<i>Marcu</i> 8, 34-38; 9,1)	61
Duminica a IV-a din Postul Sfințelor Paști, a Sfântului Ioan Scărarul (<i>Marcu</i> 9, 17-32).....	69
Duminica a V-a din Postul Sfințelor Paști, a Sfintei Maria Egipteanca (<i>Marcu</i> 10, 32-45)	77
Duminica a VI-a din Postul Sfințelor Paști, a Floriilor (<i>Ioan</i> 12, 1-18).....	86
Duminica Învierii – A doua Înviere (<i>Ioan</i> 20, 19-29)	95
Duminica a II-a după Sfintele Paști, a Sfântului Apostol Toma (<i>Ioan</i> 20, 19-31)	102
Duminica a III-a după Sfintele Paști, a Mironosițelor (<i>Marcu</i> 15, 43-47; 16, 1-8).....	110
Duminica a IV-a după Sfintele Paști, a vindecării slăbănogului de la Vitezda (<i>Ioan</i> 5, 1-15)	119
Duminica a V-a după Sfintele Paști, a Samarinencei (<i>Ioan</i> 4, 5-42)	129

Duminica a VI-a după Sfintele Paști, a vindecării orbului din naștere (<i>Ioan 9, 1-38</i>)	141
Duminica a VII-a după Sfintele Paști, Rugăciunea arhierescă a Mântuitorului Iisus Hristos (<i>Ioan 17, 1-13</i>)	151
Duminica a VIII-a după Sfintele Paști, a Pogorării Sfântului Duh, Cincizecimea sau Rusalii (<i>Ioan 7, 37-53; 8, 12</i>)	159
Duminica întâi după Rusalii, a Tuturor Sfinților (<i>Matei 10, 32-33; 37-38; 19, 27-30</i>)	170
Duminica a II-a după Rusalii, a Sfinților Români (<i>Matei 4, 18-23</i>)	178
Duminica a III-a după Rusalii, despre grijile vieții (<i>Matei 6, 22-33</i>).....	187
Duminica a IV-a după Rusalii, vindecarea slugii sutașului (<i>Matei 8, 5-13</i>)	196
Duminica a V-a după Rusalii, vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei (<i>Matei 8, 28-34</i>)	204
Duminica a VI-a după Rusalii, vindecarea slăbănogului din Capernaum (<i>Matei 9, 1-8</i>).....	214
Duminica a VII-a după Rusalii, vindecarea a doi orbi și a unui mut din Capernaum (<i>Matei 9, 27-35</i>)	221
Duminica a VIII-a după Rusalii, înmulțirea pâinilor (<i>Matei 14, 14-22</i>)	231
Duminica a IX-a după Rusalii, umblarea pe mare – potolirea furtunii (<i>Matei 14, 22-34</i>)	241
Duminica a X-a după Rusalii, vindecarea lunaticului (<i>Matei 17, 14-23</i>)	253
Duminica a XI-a după Rusalii, pilda datornicului nemilostiv (<i>Matei 18, 23-35</i>)	263
Duminica a XII-a după Rusalii, tânărul bogat (<i>Matei 19, 16-26</i>)	276
Duminica a XIII-a după Rusalii, pilda lucrătorilor răi (<i>Matei 21, 33-44</i>)	294
Duminica a XIV-a după Rusalii, pilda nunții fiului de împărat (<i>Luca 14, 16-24</i>)	304
Duminica a XV-a după Rusalii, porunca cea mai mare din lege (<i>Matei 22, 35-46</i>).....	314
Duminica a XVI-a după Rusalii, pilda talanților (<i>Matei 25, 14-30</i>).....	325

Duminica a XVII-a după Rusalii, a Cananeencei (<i>Matei 15, 21-28</i>)	334
Duminica a XVIII-a după Rusalii, pescuirea minunată (<i>Luca 5, 1-11</i>)	345
Duminica a XIX-a după Rusalii, Predica de pe munte – Iubirea vrăjmașilor (<i>Luca 6, 31-36</i>)	354
Duminica a XX-a după Rusalii, învierea fiului văduvei din Nain (<i>Luca 7, 11-16</i>)	362
Duminica a XXI-a după Rusalii, pilda semănătorului (<i>Luca 8, 5-15</i>).....	373
Duminica a XXII-a după Rusalii, bogatul nemilostiv și săracul Lazăr (<i>Luca 16, 19-31</i>)	383
Duminica a XXIII-a după Rusalii, vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor (<i>Luca 8, 26-39</i>)	392
Duminica a XXIV-a după Rusalii, învierea fiicei lui Iair (<i>Luca 8, 41-56</i>)	401
Duminica a XXV-a după Rusalii, pilda samarineanului milostiv (<i>Luca 10, 25-37</i>)	409
Duminica a XXVI-a după Rusalii, pilda bogatului căruia i-a rodit țarina (<i>Luca 12, 16-21</i>)	421
Duminica a XXVII-a după Rusalii, tămăduirea femeii gârbove (<i>Luca 13, 10-17</i>)	427
Duminica a XXVIII-a după Rusalii, pilda celor poftiți la cină (<i>Luca 14, 16-24</i>)	437
Duminica a XXIX-a după Rusalii, vindecarea celor zece leproși (<i>Luca 17, 12-19</i>)	445
Duminica a XXX-a după Rusalii, dregătorul bogat – păzirea poruncilor (<i>Luca 18, 18-27</i>)	453
Duminica a XXXI-a după Rusalii, vindecarea orbului din Ierihon (<i>Luca 18, 35-43</i>)	462
Duminica a XXXII-a după Rusalii, a lui Zahau (<i>Luca 19, 1-10</i>)	472
Bibliografie	483

CUVÂNT-ÎNAINTE

„*Iar când va veni Mângâietorul, pe Care eu Îl voi trimite de la Tatăl*”¹ exprimă promisiunea făcută de Mântuitorul ucenicilor Săi, darul Său definitiv, darul darurilor. Atunci când vorbește despre această trimitere, Domnul folosește o expresie deosebită, tainică: *Mângâietor*. Acest cuvânt nu este ușor de tradus deoarece cuprinde în sine mai multe semnificații. Mângâietor înseamnă două lucruri: *Consolator* și *Mijlocitor*.

Duhul Sfânt este *Mângâietorul* sau *Consolatorul*, Cel Care intervine pentru noi în momentele dificile, oferindu-ne alinare și împăcare atunci când ne aflăm în necaz și neputință. Mângâierile Sale sunt mai presus de consolările pământești trecătoare, care dispar repede și n-au profunzime. Când Mântuitorul făgăduiește că va trimite ucenicilor pe Mângâietorul, El are în vedere pe Duhul Tatălui, „*Paracletul desăvârșit*”. Duhul Sfânt fiind Dumnezeu adevărat, lucrarea Sa vindecă sufletul în profunzime, alungând răul; Duhul Domnului acționează în adâncul ființei noastre, pătrunzând până la înălțimea minții și la adâncimea inimii. Mângâietorul este Cel Care ne face să ne simțim iubiți de Dumnezeu Tatăl, Cel Care, în duhul nostru, acționează ca Stăpân și Creator. El cercetează interiorul inimii, ca oaspete dulce al sufletului, fiind El Însuși Duiosia în persoană, Care nu ne lasă singuri. Acolo unde este suferință și durere, Duhul aduce mângâiere mare, nu după obișnuința oamenilor din lumea aceasta care slujește celor bogați cu laudă și condamnă pe cei neputincioși. Lumea păcatului condusă de duhul dușman, diavolul, mai întâi ne lingusește și ne face să ne simțim invincibili, apoi ne trânteste la pământ și ne face să ne simțim vinovați și vrednici de osânda veșnică. Diavolul ne trânteste în păcate grozave și ne duce în întunericul morții, în timp ce Duhul Celui înviat ne ridică în iubirea Tatălui. Sfinții Apostoli, în ziua Învierii Domnului, erau singuri și temători de amenințarea iudeilor. Ei stăteau cu ușile închise de frică, purtând în sufletele lor toate slăbiciunile și neputințele lor. Deși au stat în preajma Mântuitorului nostru, anii petrecuți în comuniune de iubire cu El nu i-au schimbat. Dar, de îndată ce au fost pătrunși de Duhul Domnului, totul s-a

---

¹ Ioan 15, 26.

schimbat, ei nu se mai temeau de cei care doreau să le facă rău. Paracletul, Care de la Tatăl purcede, i-a întărit astfel și i-a făcut să se simtă capabili să împărtășească și altora mângâierea Domnului nostru Iisus Hristos. Dacă, mai înainte, ucenicii erau înfricoșați de lume, după ce au primit pe Duhul Sfânt au fost vindecați de teama tăcerii. Referitor la această lucrare, Domnul nostru Iisus Hristos le promisese apostolilor că Duhul „*va da mărturie despre El; și ei vor da mărturie despre El*”². Așa că, începând de la Pogorârea Duhului Sfânt, episcopii și preoții sunt chemați să mărturisească în Duhul Sfânt pe Mântuitorul Hristos Cel trimis de Tatăl pentru a Se face om din Preasfânta Fecioară Maria, pentru a Se răstigni și învia pentru răscumpărarea sufletelor noastre din robia diavolului și a morții.

În Duhul Domnului toți slujitorii Bisericii și toți credincioșii devin mângâietori și consolatori. În această misiune, slujitorii Domnului dau consistență consolărilor Duhului, nu numai prin cuvânt, ci mai ales devenind aproapele celor aflați în necunoaștere, durere și întristare. Duhul ne învață și ne îndeamnă în felul acesta să stăruim nu cu vorbe, ci în rugăciune și cu slujirea celor care au trebuință de noi. Să ne amintim că apropierea, compasiunea și duioșia sunt felul specific în care Mângâietorul Își manifestă iubirea Sa; timpul Bisericii fiind efectiv *timpul mângâierii și al mărturisirii în Duhul Domnului*. Înțelegem de aici că de la Cincizecime vremea propovăduirii Evangheliei este mai mult decât o luptă împotriva păgânismului, este vremea bunevestiri a bucuriei Celui înviat. Să deplângem permanent drama necredinței și a secularizării este o lipsă de credință în prezența și lucrarea Duhului Sfânt. Paracletul ne oferă revărsarea iubirii Tatălui în inimile noastre, ca și noi să mărturisim prin cuvânt și faptă milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos. Așa se face că astăzi, mai mult decât oricând, este timpul Mângâietorului și al libertății iubirii în comuniune cu Dumnezeu Treime.

Duhul Sfânt este deci Mijlocitorul sau Avocatul nostru la Tatăl. În contextul în care Domnul nostru Iisus Hristos încă nu se înălțase la ceruri, avocatul nu desfășura funcțiile sale ca astăzi: în loc de a vorbi în locul imputatului, de obicei stătea lângă el și îi sugera la ureche argumentele pentru a se apăra. Și Mângâietorul, „*Duhul adevărului*”, face același lucru. El nu ne înlocuiește, ci ne apără de înșelăciunea diavolului inspirându-ne gânduri și sentimente folositoare mântuirii noastre. Paracletul, face această lucrare învățătoarească cu delicatețe, fără a ne forța voința. Diavolul, duhul răutății, face contrariul: încearcă să ne constrângă, șoptindu-ne sfaturile lui

---

² Ioan 15, 26-27.

cele rele și ne ispitește să cedăm celor lumești. Ei bine, Mângâietorul ne învață în Sfânta Biserică, prin slujitorii Domnului Iisus Hristos, cum să cugetăm și ce să facem pentru mântuirea noastră: „*Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu*”³. Primul sfat al Duhului Sfânt este că în Trupul tainic al Domnului, El locuiește în prezent în noi prin cuvântul *Evangheliei* și prin Sfintele Taine. Mângâietorul este în Sfânta Liturghie în prezentul existenței noastre, nu în trecut sau în viitor. El afirmă lucrarea divină a *zilei de azi*, împotriva ispitei amânării, a amărăciunii și a nostalgiei trecutului, a temerii și a imaginărilor legate de viitor. Duhul, prin cuvântul *Sfintei Scripturi* și prin rugăciunile din sfintele slujbe, ne împărtășește harul prezentului Său. Nu există timp mai bun pentru noi decât în Sfânta Liturghie. Aici este Duhul Sfânt și acum, pentru că El este cu noi, explicându-ne prin gura episcopilor și a preoților cuvântul lui Dumnezeu și făcându-ne vrednici să ne împărtășim cu El euharistic. În Biserică noi trăim în comuniune de rugăciune cu Duhul Sfânt sau Duhul Se roagă în noi, făcând din viața noastră un dar de viață nouă. Deci, ascultând Sfânta Evanghelie și trăind taina Sfintei Liturghii, Mângâietorul ne unește cu Tatăl prin Fiul, făcând din noi un organism dumnezeiesc, fără pată și fără zbârcitură⁴. Duhul alcătuiește în lume ansamblul, nu partea, întemeind Trupul Domnului în varietatea multiformă a carismelor, într-o unitate care nu este niciodată uniformitate. Acest „*laolaltă*”⁵ este lucrarea Mângâietorului care subliniază primatul comuniunii în iubire a persoanelor în Biserică.

În acest Trup tainic Sfântul Duh acționează și aduce noutate, sfințenie și iubire. El omogenizează fără să desființeze membrele diferite ale Bisericii, dând fiecăruia posibilitatea de înțelegere a cuvântului lui Dumnezeu. Exemplul ni-l dau Sfinții Apostoli care erau foarte diferiți: de exemplu, printre ei era Matei vameșul sau Simon zelotul. Însă, când L-au primit pe Duhul Cel Preasfânt, de îndată au învățat să nu dea curs punctelor lor de vedere umane, ci ansamblului *Evangheliei* Mântuitorului Iisus Hristos. Astăzi, ascultând pe Duhul Tatălui, vom păstra unitatea Bisericii noastre Ortodoxe în armonia diversităților, arzând de dragostea lui Dumnezeu. Punând în evidență părțile aceluiasi Trup, frați și surori între noi, Duhul Sfânt ne face să căutăm ansamblul! De bună seamă că dușmanul nostru, diavolul, vrea ca diversitatea să se transforme în opoziție și, pentru aceasta, transformă învățătura sfântă a Bisericii în ideologii.

---

³ Ioan 14, 26.

⁴ Efeseni 5, 27.

⁵ Faptele Apostolilor 2, 44.

Tocmai de aceea Duhul, fiind prezent în Biserică și sălășluit întru noi, pune pe Dumnezeu înainte de eul nostru. Nimeni în Biserică nu poate să se considere mai bun decât alții, viața Duhului nefiind în niciun caz o colecție de merite și de fapte individuale, ci un har al iubirii milostive a Tatălui ceresc. Mângâietorul așază în prim-planul lucrării Sale în Trupul Său tainic harul Său care, firește, se dobândește prin Sfintele Taine numai de aceia care s-au curățit de păcate prin Taina Sfintei Spovedanii. Lăsând loc Duhului, fără să stingem lucrarea Sa⁶, ne încredințăm Lui și ne regăsim în firescul pentru care am fost zidiți. Astfel, fiind săraci de patimi și păcate, devenim bogați în Duh Sfânt. În atare caz, prin predicarea cuvântului lui Dumnezeu, Biserica lucrează să aducă pe credincioși la cunoașterea adevărului de suflet mântuitor și la moștenirea Împărăției cerurilor. Trebuie să știm că fără Duhul Sfânt nu salvăm pe nimeni și nici măcar pe noi înșine. Cel care rostește cuvântul Domnului fără să aibă în el lucrarea Duhului cade în slavă deșartă. Biserica este templul Duhului Sfânt în care Mântuitorul înnoiește permanent focul Duhului.

Într-o astfel de frățietate trăită în duhul iubirii și al adevărului, în sinceritatea relațiilor și într-o viață de rugăciune putem forma o comunitate în care se respiră aerul bucuriei și al duioșiei. Aceste momente prețioase de împărtășire și de rugăciune comunitară sunt produse de o participare activă și bucuroasă la Sfânta Liturghie și, mai ales, la împărtășirea cu Trupul și cu Sângele Mântuitorului Iisus Hristos. Episcopul sau preotul, în aceste experiențe duhovnicești, este omul *Evangeliei* care transmite sau răspândește iubirea lui Dumnezeu în jurul său și transmite prin cuvântul său speranță inimilor întristate și neliniștite. Nimeni nu poate gândi despre preot în afara poporului lui Dumnezeu și în afara Duhului Sfânt din Biserică. Preoția nu este izolată de turma Domnului Hristos, de cuvântul lui Dumnezeu și de Sfintele Taine. Acest lucru impune categoric ca preotul să vorbească lui Dumnezeu despre credincioșii săi în Sfânta Liturghie și credincioșilor despre Dumnezeu în predică. Aceasta este preoția ortodoxă, eliberată de slava deșartă și de duhul lumesc al auto-afirmării de sine. Preotul, care iubește pe Dumnezeu și pe aproapele său este păstor adevărat de suflete și nu poate în niciun moment să nu vorbească despre iubirea Mântuitorului Iisus Hristos așa cum îi va da Duhul Sfânt să grăiască: „*nu voi sunteți care vorbiți, ci Duhul Tatălui vostru este care grăiește întru voi*”⁷. În atare caz, preoția are o finalitate directă de construire a poporului lui Dumnezeu, conferind credincioșilor o misiune deosebită în edificarea Bisericii. În acest organism

---

⁶ I Tesaloniceni 5, 19.

⁷ Matei 10, 20.

divino-uman acționează prezența sacramentală a Domnului Hristos între clerici și păstoriții lor, iubirea trăită între ei fiind o forță permanentă pentru viața Trupului tainic al Domnului. Așa se face că fiecare credincios pregătit prin predică și rugăciune pentru Sfânta Împărtășanie devine în toate privințele o persoană binecuvântată de Duhul Sfânt pentru Biserică. Datorită acestui fapt, Mântuitorul Hristos cheamă pe slujitorii hirotoniți, în special pe episcopi, să coopereze în manieră rodnică în îngrijirea și în creșterea credincioșilor prin cuvânt și prin Sfânta Euharistie. Deci noi, păstoriile sufletești, trebuie să ne lăsăm luminați de Duhul Sfânt, pentru ca să se realizeze în sufletele oamenilor acea chemare a lui Dumnezeu pentru mântuirea tuturor. Așa cum sunt țesătura și urzeala, predica și Sfânta Liturghie, în complementaritatea lor, colaborează la formarea trupului Bisericii, în mod analog, preotul și credincioșii sunt absolut legați pentru a edifica Biserica drept Trupul tainic al Domnului, plin de har și de adevăr. Astfel, vom putea avea o pastorație în care se respiră pe deplin duhul iubirii și al comuniunii ecleziale. De fapt, aceasta se configurează ca o comuniune organică, analoagă cu aceea a unui corp viu, caracterizată de prezența împreună în Duhul Sfânt a diversității și a complementarității vocațiilor și a condițiilor de viață. Așadar, iubiți părinți, fiți pentru credincioșii dumneavoastră ceea ce a fost Maica Domnului pentru Fiul ei, Mântuitorul Iisus Hristos! Frații și surorile noastre pot învăța, în primul rând, de la viața dumneavoastră și, în al doilea rând, de la predicile dumneavoastră. Vă îndemn ca să-i învățați pe enoriași ascultarea față de cuvântul lui Dumnezeu și de poruncile Bisericii; generozitatea față de săraci din mărturia sobrietății și a disponibilității sfinților voastre. Alături de apelativul de tată, tradiția vi l-a adăugat și pe acela de preacucernic. Nu este o indicație pur afectivă, ci sinteza unei atitudini care exprimă contrariul posesiei. Cucernicia este eliberarea de ispita stăpânirii în toate domeniile vieții. Numai atunci când o iubire este curată și cucernică, este cu adevărat iubire. Iubirea care vrea să posedez devine mereu închisă și sufocantă.

Să urmărim, iubiți părinți, pe marii noștri înaintași în ale credinței și ale evlaviei ortodoxe. Ei au practicat virtutea iubirii cu fapta și cuvântul. Ajutați de harul divin ei au parcurs toate etapele de creștere duhovnicească, fiind hrăniți prin cuvântul dumnezeiesc și prin Sfânta Euharistie. Ei ne învață permanent să nu ne mulțumim numai cu săvârșirea sfințelor slujbe, ci să ne silim și în cuvânt pentru hrănirea enoriașilor noștri. Este de obște știut că numai transformați de cuvântul lui Dumnezeu veți putea comunica toate cuvintele de viață ale *Sfintei Scripturi*. Lumea este însetată de cuvântul sfinților voastre care trebuie să fie în măsură să comunice bunătatea și

iubirea Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh. Vorbiți despre viața și faptele Domnului nostru Hristos, despre faptele Sfinților Apostoli, despre viața și iubirea Maicii Domnului și despre viețile Sfinților noștri Părinți care ne-au premers în credință și în evlavie. Să nu cădeți în rutină, cea care pervertește râvna și elanul preoției. În sfârșit, aș vrea să vă sugerez câteva idei referitoare la cele patru dimensiuni ale activității sfințiilor voastre de păstori sufletești: umană, spirituală, intelectuală și pastorală. Aceste patru dimensiuni merg împreună și se completează. Deschideți-vă în toată sinceritatea față de credincioșii dumnevoastră, luptând împotriva oricărei forme de falsitate interioară. Rugăciunea să vă fie ocazia de întâlnire personală cu Dumnezeu. Învățați-i pe credincioșii sfințiilor voastre să iubească pe Dumnezeu și Biserica Lui. Dumnezeu este Părintele nostru Care ne iubește și așteaptă de la noi să-L cunoaștem din *Sfintele Scripturi* și din experiența personală. Cercetarea dumnezeieștilor *Scripturi* ne va ajuta să depășim timpul de astăzi marcat de o gândire străină de Duhul lui Dumnezeu. Prin viața și experiența noastră duhovnicească vom mărturisi credința noastră ortodoxă și vom arăta cine este Mântuitorul Iisus Hristos acestei lumi secularizate. În acest context, înțelepciunea Evangheliei trebuie dovedită tuturor oamenilor. Astăzi, mai mult ca oricând, ni se cere competență și pregătire, iubire de Dumnezeu și dăruire semenilor noștri. Suntem preoți pentru a sluji poporul lui Dumnezeu, pentru a ne îngriji de rănilor tuturor, în special ale celor puțin credincioși. Disponibilitatea față de cuvântul învățaturii este dovada sigură a iubirii de Dumnezeu și de voia Lui. A fi ucenic al Domnului nostru Iisus Hristos înseamnă a ne elibera de noi înșine și a ne conforma cu însăși iubirea Lui, Care a venit în lume „*nu pentru a fi slujit, ci pentru a sluji*”⁸. Stăm, deci în fața lui Dumnezeu la Sfânta Liturghie și mijlocim pentru credincioșii noștri și stăm în fața poporului pentru a vorbi fraților și surorilor noastre despre Dumnezeu Iubire. Stăm astfel în fața oamenilor pentru a le arăta drumul, la mijloc, pentru a-i înțelege mai bine și în spatele lor, pentru a-i ajuta pe cei care rămân în urmă să ajungă și ei acolo unde este dragostea lui Dumnezeu. Toată osteneala noastră trebuie să fie îndreptată pentru a dobândi Împărăția cerurilor. Această ardoare nu trebuie să dispară niciodată din viața noastră.

Toată osteneala noastră pastorală să o însoțim cu rugăciune. Rugăciunea trebuie să ajungă un fel de portativ muzical, unde noi punem melodia vieții noastre. Ea nu este în contrast cu activitatea noastră zilnică, nu intră în contradicție cu multele noastre obligații și întâlniri, dimpotrivă, este locul

---

⁸ *Marcu* 10, 45.

în care fiecare dintre acțiunile noastre își regăsește sensul său, motivația sa, pacea sa. Există, ce-i drept, impresia de a nu reuși niciodată să rezolvi toate treburile. Ei bine, tocmai atunci să ne gândim că Dumnezeu, Tatăl nostru, Care păzește și dirijează întreaga zidire și Își amintește mereu de fiecare dintre noi. În monahismul nostru ortodox a fost ținută mereu la mare cinste munca și rugăciunea, nu numai din datoria morală ca monahii și monahiile să se îngrijească de ei înșiși și de alții, ci și dintr-un echilibru duhovnicesc, specific îndumnezeirii. Atunci când Mântuitorul îi spune Martei că singurul lucru cu adevărat necesar este ascultarea lui Dumnezeu, nu vrea deloc să disprețuiască multele treburi pe care ea le făcea cu atâta angajare. În alcătuirea ființei umane totul este „binar”: trupul nostru este simetric, avem două brațe, doi ochi, două mâini... Tot așa este și activitatea omului; munca și rugăciunea sunt complementare. Rugăciunea – care este „*respirație*” a toate – rămâne fundalul vital al muncii, chiar și în momentele în care nu este explicată. Este inuman să fim atât de absorbiți de muncă, încât să nu mai găsim timp pentru rugăciune. Am făcut această legătură între muncă și rugăciune pentru a înlătura unele scuze ale unor confrăți de-ai noștri care cred că sunt absolviți de obligația de a predica datorită grijilor vieții. Însuși Mântuitorul nostru ne-a dat acest exemplu, după ce le-a arătat ucenicilor slava Sa pe muntele Tabor, a coborât cu ei de pe munte și a reluat drumul zilnic al cuvântului și vestirii Evangheliei Sale. Așadar, timpii dedicați misiunii preoțești pentru a fi cu Dumnezeu și cu poporul credincios reînsuflețesc credința, care ne ajută în concretețea vieții, iar credința, la rândul său, alimentează rugăciunea, fără încetare. Numai în această circularitate între credință, viață, rugăciune și vestire a cuvântului lui Dumnezeu se menține aprins acel foc al iubirii preoțești pe care Dumnezeu îl așteaptă de la noi.

